

“Atəşgah”: əbədi yanan ocağın şöləsi

...Dördbucaqlı od məbədinin tən ortasındakı daş ocaqda qırmızı alov dilimləri şölələnir. Heç vaxt bu yerlərdən əskik olmayan meh alov dilimlərini həyəcandan əsən ürək kimi titrədir. Həqiqətən, həyəcanlı, eyni zamanda sevindirici və qürurverici anlardır: Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev birinci Avropa Oyunlarının başlaması ərəfəsində məşəli alovlandırır...

Qədim Yunanıstanda Olimpiya məşəli Hera məbədində günəş şüalarından alovlandırılmışdısa, Azərbaycan paytaxtında keçirilən ilk Avropa Oyunlarının məşəlinin odu yerin təkindən götürüldü. Odlar diyarını başdan-başa dolaşan məşəl bayramına Atəşgah məbədində start verildi. Məşəlçilər alovu biri-birinə ötürərək sülh, dostluq və bayram ovqatını bölgə-bölgə, şəhər-şəhər yaydılar...

Qırmızı alov dilləri kimləri öz ziyarətinə gətirməyib: kimyaçı-alim Mendeleev, məşhur rus rəssamı Vereşşagin, fransız yazıçısı Aleksandr Düma, Nobel qardaşları, Hindistanın məşhur dövlət xadimi Cəvahirıl Nehru, həmin ölkənin baş naziri İndira Qandi, dünya şöhrətli aktyor və rejissor Raç Kapur, şərqşünas-akademik Dornu və başqaları...

Zamanın illəri sürətlə keçsə də, müqəddəs ocağa marağı azalda bilməyib. Atəşgah məbədi unikal milli maddi sərvət kimi bu gün də qədim dinlərdən olan zərdüştülüyün ardıcılıqları haqqında ən müfəssəl məlumat verən, yer üzündə atəşpərəstlərin ən ali sitayiş və ibadət yeridir. Buraya üz tutanlar müqəddəs məkanı ziyarət zamanı oda, atəşə, xeyrixah ruhlara dualar oxuyur, qurbanlar kəsirlər.

“Atəşgah”ın ömrünün yeni baharı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 19 dekabr 2007-ci il tarixli sərəncamı ilə abidə ərazisinin “Atəşgah məbədi” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu elan edilməsi ilə başlanıb. Qoruq Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyinə verilib. Ölkə başçısının “Atəşgah məbədi” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunun mühafizəsinin təmin olunması və maddi-texniki təminatı barədə” sərəncamına əsasən 2012-ci ildə burada genişmiqyaslı bərpa və konservasiya, elmi-tədqiqat, abadlaşdırma işləri həyata keçirilib.

Abidənin orta əsr karvansaralarını xatırladan hissəsində, hücrə və otaqlarda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin “Azərbayca” Elmi-Tədqiqat Layihə İnstitutu tərəfindən bərpa-konservasiya işləri aparılıb. Qoruğun giriş qapısından tutmuş məbədə qədər olan

hissəsində isə işləri “Azimpor” MMC-nin mühəndis, memar və inşaatçıları yerinə yetiriblər. Cəmi yeddi ay ərzində burada çox böyük abadlıq və quruculuq işləri görüldü, qoruğun ərazisi 4,2 min kvadratmetrdən 15 min kvadratmetrə qədər genişləndirilib, relyefin qaydaya salınması üçün təxminən 1 metr hündürlüyündə torpaq qatı götürülərək, ərazinin ümumi sə-

li mətbəx mədəniyyətimizin nümunələri təbliğ olunur. Şəki memarlıq məktəbinə məxsus şəbəkələr, müxtəlif əl işləri binaya xüsusi gözəllik verir. Dünyanın müxtəlif ölkələrindən atəşpərəstlərin hazırda dünyada mövcud olan iki məbədindən biri olan Suraxanı atəşgahına üz tutan turistlər üçün suvenir dükanları da açılıb. Bərpa və yenidənqurma işləri zamanı qoruğa

viyyəsi aşağı salınıb, qoruğun giriş qapısından başlayaraq bütün əraziyə səliqə ilə ağ və qara kirəmit döşənib, kiçik dairəvi yaşıllıq sahəsi yaradılıb, ağaclar əkilib. Qoruğun ərazisində aparılan bütün inşaat işlərində tarixi-memarlıq prinsiplərinə tam əməl olunub, yerli tikinti materiallarından istifadə edilib.

Hündür sütunlar, oval və dairəvi formalı günbəzlər, şəbəkə üslubunda pəncərələr tikintiyə xüsusi yaraşlıq verir. Sahəsi 2 min kvadratmetrdən artıq olan əsas məbədlə həmahənglik təşkil edən əsas binada dəmirçi küresi, dəmirçi emalatxanası, mis və çini qablar, taxta üzərində oyma, xalça, kəlağayı və həsir toxuma emalatxanaları, suvenirlər və rəsm qalereyası da mövcuddur. Xüsusi memarlıq üslubunda yaradılan muzeydə Abşeron yarımadasının mədəni irsinə aid memarlıq və arxeoloji abidələrin nümunələrindən ibarət ekspozisiya təqdim olunub. “Atəşgah məbədi” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğunda inşa edilən Muğam evində buraya üz tutan ziyarətçilərin istirahətinin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi üçün ayrıca guşə yaradılıb, 200 nəfərlik restoranda mil-

elektrik, su, qaz, telefon və kanalizasiya xətləri çəkilib, yüksək səviyyədə istilik və havalandırma sistemləri quraşdırılıb. Qoruqda kütləvi tədbirlərin keçirilməsi üçün hər cür şərait yaradılıb.

Məbədə quraşdırılmış işıqlandırma sistemi də çox maraqlıdır. Axşam qaranlıq düşməyə başlayan kimi fotoelement üsulu ilə işıqlandırılan ərazidə lampalar öz-özünə yanaraq əsrarəngiz mənzərə yaradır və səhər hava işıqlaşan kimi sönmür.

...Xəzərin sahillərində qədim Odlar diyarında birinci Avropa Oyunları alovunun şöləsi göyə yüksəlir. Avropanın hansı ölkəsində keçirilməyindən asılı olmayaraq qitə miqyaslı mötəbər yarışların əsas simvolu olan məşəlin alovlandırılması hər dəfə öz startını məhz bu məbəddən götürəcəkdir. Hər dəfə də Azərbaycan paytaxtının 30 kilometrliyində yerləşən qədim sitayiş məkanına üz tutan əcnəbi qonaq və turistlər zamanın küləklərinə sinə gərərək bu günə qədər yaşayan səcdəgahın qədimliyi və tarixliliyi ilə yanaşı, gözəlliyi qarşısında da heyran qalacaqlar...

M.YUSİFQIZI,
“Respublika”.